23/02/2019

“Ω συμπαθεστάτης οξυωπίας”

/ Γνώμες

Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καστορίας κ. Σεραφείμ, Υπερτίμου και Εξάρχου Άνω Μακεδονίας

Αν την ευσπλαχνία του Θεού την αισθανόμαστε καθημερινά στη ζωή μας, την διδασκόμαστε στα Ιερά Κείμενα της Εκκλησίας μας, την γνωρίζουμε από την εμπειρία των Αγίων μας, πολύ περισσότερο την βλέπουμε ανάγλυφα στη συγκινητική παραβολή του Ασώτου Υιού, καθώς μας την παραδίδει ο Ιερός Ευαγγελιστής Λουκάς.

Γι΄ αυτό και χαρακτηρίζεται αυτή η περικοπή ως το ευαγγέλιο των ευαγγελίων, γιατί μας παρουσιάζει τη μοναδική αγάπη του Θεού προς τον άνθρωπο και συγκεκριμμένα την αγάπη του Θεού Πατρός προς τον άσωτο της παραβολής.

«*Είδεν αυτόν ο πατήρ αυτού και ευσπλαχνίσθη*».

Πρώτον. Είδε τον υιό, ενώ αυτός βρισκόταν ακόμη πολύ μακρυά. Τον αναζητούσε

στο δρόμο, τον οποίο είχε ακολουθήσει φεύγοντας από την πατρική οικία. Και αυτή η αναζήτηση φανερώνει τον πόθο του Ουρανίου Πατρός για την επιστροφή των αμαρτωλών.

Φανερώνει ακόμη ότι ο Θεός είναι ελεήμων και φιλάνθρωπος, πλήρης «*ελέους, οικτιρμών και φιλάνθρωπίας*», όπως μας παραδίδουν τα κείμενα της Εκκλησίας μας. «*Ο άσωτος ήρχετο βραδέως υπό το βάρος της εντροπής και του φόβου. Αλλά ο στοργικός πατήρ σπεύδει εις συνάντησίν του διά να δώση θάρρος εις αυτόν. Έχομεν ακόμη και αγκάλας και χείρας οικτιρμών. Ανοίγουν και προτείνονται αύται διά να σφίξουν μετά θερμότητος τον επανελθόντα υιόν*» θα σημειώσει χαρακτηριστικά ο ερμηνευτής του Ιερού Κειμένου ο μακαριστός Καθηγητής Παναγιώτης Τρεμπέλας**1**.

Γι΄ αυτό και ο ιερός Ζιγαβηνός αυτήν την στάση του Ουρανίου Πατρός την ονομάζει «*συμπαθέστατη οξυωπία*». Και συμπληρώνει «*άμα τις ενεθυμήθη μετανοήσαι και άμα τούτον είδεν αυτός, έτοιμος ων αεί προς υποδοχήν των επιστρεφόντων, και ευθύς εκ προοιμίων της μετανοίας αντιλαμβανόμενος αυτών*»**2**.

Δεν περιμένει να έλθει ο υιός, ούτε καν τον ελέγχει για την ανάξια συμπεριφορά του, ή για την έσχατη αθλιότητα στην οποία έχει περιπέσει «αλλά προφθάνει πρώτος και τον αγκαλιάζει.

Έτσι, σε αυτή την παρουσία του Θεού βλέπουμε τη μεγάλη ανοχή Του. Πόσες φορές έχουμε περιπέσει σε σφάλματα μεγάλα, έχοντας απεκδυθεί τον θεοΰφαντο χιτώνα της χάριτος του Θεού και ενδυθεί τους δερματίνους χιτώνες της αμαρτίας; Πόσες κακίες δεν βλέπει καθημερινά ο Θεός από το ανθρώπινο γένος; Κι όμως, η πατρική Του καρδία είναι γεμάτη από ευσπλαχνία και έλεος. «*Μη θελήσει θελήσω τον θάνατον του ανόμου*» θα μας υπενθυμίζσει ο Ίδιος με το στόμα του Προφήτου Ιεζεκιήλ**3**. Και ο Ίδιος πάλι θα μας βεβαιώσει ότι «*τον ήλιο αυτού ανατέλλει επί πονηρούς και αγαθούς και βρέχει επί δικαίους και αδίκους*»**4**.

Είναι συγκινητικός στο σημείο αυτό ο πατερικός λόγος βγαλμένος από τον κάλαμο του Αγίου Γενναδίου του Σχολαρίου : «*Ο δε φιλανθρωπότατος Πατέρας, βλέποντάς τον από μακρυά να έρχεται, δεν αγανακτεί, δεν αποστρέφει το πρόσωπόν του, δεν στέλνει να τον διώξουν, δεν κλείνει τις πύλες, δεν τον αφήνει μεν να παρουσιασθεί εμπρός του και μετά, πολύ δικαίως, να τον επιπλήξει, δεν τον επικρίνει για την αδοξία που φανερά προξένησε το παιδί του όχι μόνο για τον εαυτό του αλλά και στον Πατέρα, για τίποτα εντελώς δεν τον κατηγορεί. Αλλά αμέσως επιβεβαιώνει και ενισχύει την ελπίδα που είχε εμφυτευθεί στην ψυχή του παιδιού για την πατρική ευσπλαχνία και την επαληθεύει τρέχοντας να τον προϋπαντήσει και να τον αγκαλιάσει και να ταπεινωθεί και αυτός μαζί με την ταπείνωση του παιδιού και να δείξει με ασπασμό την πατρική του στοργή*

»**5**.

Δεύτερον. Η ευσπλαχνία του Θεού δεν φαίνεται μόνο στην ανοχή Του για τον αμαρτάνοντα, αλλά και στην εργασία που κάνει ο Θεός για να σώσει τον άνθρωπο. «*Ο Πατήρ μου έως άρτι εργάζεται, καγώ εργάζομαι*» θα μας βεβαιώσει ο ίδιος ο Χριστός**6**.

Και αυτή η εργασία του Θεού είναι να επινοεί τρόπους, να δημιουργεί γεγονότα και καταστάσεις, να μαλακώνει τις σκληρές καρδιές των ανθρώπων, να μας δείχνει διάφορα σημεία, προκειμένου, χρησιμοποιώντας την ελευθερία την οποία μας χάρισε, να θελήσουμε αβίαστα να επιστρέψουμε στην πατρική οικία, που είναι η Εκκλησία μας, το πραγματικό Σώμα του Χριστού, για να αποκτήσουμε τη θεραπεία μας και την είσοδό μας στη Βασιλεία των Ουρανών.

Αυτήν την ευσπλαχνία και συγχρόνως την εργασία την συναντούμε στην περίπτωση του Ζακχαίου και της αμαρτωλής γυναικός. Την βλέπουμε στην αλλαγή του Αποστόλου Παύλου, στη μετάνοια του Πρωτοκορυφαίου Πέτρου, στις περιπτώσεις των Αγίων μας.

Αυτήν την ευσπλαχνία μας κηρύττει με τη σταυρική Του θυσία ο Αναμάρτητος Κύριος στον φρικτό λόφο του Γολγοθά και με την ικεσία Του προς τον Ουράνιο Πατέρα Του «*Πάτερ, άφες αυτοίς, ου γαρ οίδασι τι ποιούσι*»**7**.

Εδώ βρίσκουν ακόμη πλήρη εφαρμογή τα λόγια του Οσίου Παϊσίου του Αγιορείτου που έλεγε χαρακτηριστικά πώς «*δεν με συγκινούν τόσο τα κατορθώματα των Αγίων, όσο η μετάνοια των Αγίων*».

Τρίτον. Και το πλέον συγκινητικό σ΄ αυτήν την άπειρη ευσπλαχνία του Θεού είναι ότι δεν μας ανέχεται μόνο, ούτε εργάζεται απλώς για τη σωτηρία μας, αλλά διά της μετανοίας μάς εξυψώνει και μας ανεβάζει στον ουρανό : «*Και ο μεν υιός, ενώ είδε τόσην επιείκεια, δεν αξιώνει ακόμη τον εαυτό του να ονομασθεί υιός του, ο δε Πατέρας του δίδει και τα γνωρίσματα της υιότητος· του φορά δηλαδή πάλι την πρώτη στολή του Βαπτίσματος από την οποία απεγυμνώθη με τις προσωπικές αμαρτίες, επειδή η μετάνοια έγινε γι΄ αυτόν δεύτερο βάπτισμα. Σφραγίζει το χέρι με το δακτυλίδι για να είναι του λοιπού απρόσιτος στους δαίμονες, αναγνωριζόμενος από μακρυά· του ετοιμάζει υποδήματα για τον δρόμο της υπακοής κάνοντάς τον πάλιν οδοιπόρο προς τη σωτηρία· τον αξιώνει της μυστηριώδους και πνευματικής τροφής και τον κάνει σ΄ αυτό το γεύμα ομοτράπεζόν του*»**8**.

Στόχος μας λοιπόν, ας είναι η επιστροφή μας στον Θεό και στα πλούτη Του, που είναι το έλεός Του και η ευσπλαχνία Του. Δεν θα μας σώσουν ούτε τα έργα μας,

που έχουν πάντοτε τη σφραγίδα της ιδιοτέλειας, ούτε οι προσωπικές μας αρετές, που και αυτές είναι αναμεμιγμένες με το μικρόβιο της φιλαυτίας και του εγωισμού. Θα μας σώσει μόνο το έλεος του Θεού. Γι΄ αυτό και με τον άσωτο της παραβολής θα πρέπει να επαναλαμβάνουμε τον λόγο του Προφήτου Δαβίδ «*Το έλεός σου (Κύριε) καταδιώξει με πάσας τας ημέρας της ζωής μου*»**9**.

Έτσι θα αξιωθούμε να βρούμε ανοικτή την αγκαλιά Του, να δεχθούμε και πάλι το φίλημα και την υιοθεσία Του και να εισέλθουμε θριαμβευτές στον θείο Νυμφώνα της Δόξης Αυτού.

Καλή μετάνοια, συναμαρτωλοί αδελφοί μου.

---

1. Παναγιώτης Ν. Τρεμπέλας, Υπόμνημα εις το κατά Λουκάν Ευαγγέλιον, εκδ. Αδελφότης Θεολόγων Ο Σωτήρ, Αθήνα 1983, σελ. 457
2. Ευθύμιος Ζιγαβηνός, Το κατά Λουκάν Ευαγγέλιον, κεφ. ΝΖ΄, PG 128,1028
3. Ιεζ. 18,23
4. Ματθ. 5,45
5. Άγιος Γεννάδιος ο Σχολάριος Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Ομιλία εις την παραβολήν του Ασώτου, και περί Μετανοίας, Πατερικόν Κυριακοδρόμιον, εκδ. Ιερόν Κελλίον Αγίου Νικολάου Μπουραζέρη, Γ΄ έκδοσις, Αγιον Όρος, σελ. 466
6. Ιω. 5,17
7. Λουκ. 23,34
8. Άγιος Γεννάδιος, αυτόθι
9. Ψαλμ. 22,6